

Tilråding til Miljødirektoratet om utvidelse av Fokstummyra naturreservat i Dovre kommune

Bevaring av verdifull natur

September 2024

Statsforvalteren i Innlandet
Rapport nr. 16 | 2024

Forfatter: Marie-Louise Olsen

Tittel: Tilråding til Miljødirektoratet om utvidelse av Fokstumyra naturreservat

ISBN: 978-82-8410-053-1

© 2024 Forfatterne

Rapporten er lisensiert under «Creative Commons Navngivelse – Ikke Kommersiell – Del På Samme Vilkår 3.0 Norge»-lisensen som er gjengitt her: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/no/>

Innhold

1. FORSLAG.....	4
1.1 Hjemmelsgrunnlag.....	4
1.2 Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget.....	5
1.3 Inngrepsstatus og andre interesser	7
1.4 Planstatus	8
2. SAKSBEHANDLING.....	8
2.1 Saksbehandlingsprosess, prosess med kommunen og grunneiere.....	9
2.2 Forholdet til skog.....	9
2.3 Området som tilrås vernet	10
2.4 Forholdet til utredningsinstruksen	10
3. VIKTIGE ENDRINGER UNDER BEHANDLINGEN AV VERNEPLANEN.....	10
3.1 Avgrensing	10
3.2 Verneforskriften	11
4. OPPHEVING OG ENDRING AV TIDLIGERE VERNEVEDTAK.....	11
5. FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER.....	11
5.1 Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvenser	11
5.2 Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvenser.....	12
5.3 Forvaltningsmyndighet.....	12
6. Beskrivelse av området med merknader	12
6.1. Fokstumyra naturreservat, Dovre kommune - utvidelse.....	12
7. Sammendrag av høringsuttalelsene med Statsforvalterens kommentarer	14
8. Statsforvalterens tilråding:	21
VEDLEGG:.....	22

1. FORSLAG

Statsforvalteren tilrår vern av deler av Vålåsjøen i Dovre kommune, i medhold av naturmangfoldloven (lov om forvaltning av naturens mangfold). Området gjelder utvidelse av eksisterende Fokstumyra naturreservat, utvidelsen foreslås som endring av eksisterende verneforskrift. Eksisterende Fokstumyra naturreservat er et Ramsar-område.

Tilrådingen omfatter 531 dekar nytt verneareal

Området som foreslås vernet er:

1. Utvidelse av Fokstumyra naturreservat i Dovre kommune, Innlandet fylke.

1.1 Hjemmelsgrunnlag

Området foreslås vernet i medhold av naturmangfoldloven § 34 og § 62.

Området foreslås vernet som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37. Vilkåret for å kunne opprette et naturreservat etter naturmangfoldloven § 37 er at arealet enten inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt naturtype, på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold, utgjør en spesiell geologisk forekomst eller har særskilt naturvitenskaplig verdi.

Naturreservatene skal bidra til bevaringsmålene i naturmangfoldloven § 33, blant annet bokstavene *a (variasjonsbredden av naturtyper og landskap), b (arter og genetisk mangfold), c (truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter), d (større intakte økosystemer, også slik at de kan være tilgjengelige for enkelt friluftsliv), e (områder med særskilte naturhistoriske verdier), g (økologiske og landskapsmessige sammenhenger nasjonalt og internasjonalt), h (referanseområder for å følge utviklingen i naturen).*

Verneområdene skal bidra til å oppfylle flere nasjonale mål som:

- *Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner.*
- *Økosystemet skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.*
- *Ingen truet arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truet og nær truet arter og naturtyper skal forbedres.*

Opprettelse av verneområdet bidrar til å nå internasjonale mål og forpliktelser, bl.a. nedfelt i konvensjonen for biologisk mangfold artikkel 8 om et sammenhengende verneområdenettverk, jf. også naturmangfoldloven § 33 bokstav g.

Ved å verne dette naturområdet mot ulike typer inngrep, gir verneområdene også et positivt bidrag til det nasjonale og internasjonale målet om å stanse tapet av naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 33 bokstav a, b og c.

1.2 Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget

Den foreslåtte utvidelsen inkluderer viktige naturtyper og et stort antall truede og nær truede arter.

Opprettelsen av verneområdet er med på å bidra til å fylle opp de nasjonale målene 1.2 og 1.3 som sier at:

- 1) Ingen arter og naturtyper skal utrykkes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres
- 2) Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Utvidelsen av Fokstummyra naturreservat bidra til å redusere de negative effektene av klimaendringene, gjennom å sikre et nettverk av viktige leveområder for naturmangfoldet i norske økosystem. Dette fører til at området er i bedre stand til å motstå endringer i klima gjennom at området blir større eller at det bidrar til at arter bedre kan forflytte seg i landskapet. I denne verneplanen er verneverdiene knyttet til våtmark, innsjø og myr, naturtyper som vil bidra til å fylle mangler i vernet, samtidig vil de bidra til å bevare trua natur.

Tabell som viser måloppnåelse for supplerende vern

Område	Areal av «hovednaturtype»	«Annen natur»	Restaureringsbehov (ja/nei og evt. Hvilke behov)
Utvidelse i Vålåsjøen	Våtmark (elvedelta) og myr (intermediær myr, intermediær fastmattemyr) ca. 400 dekar	Åpen innsjø og helofyttsumper ca. 131 dekar	Nei

Tabell over rødlistede arter

Artsgruppe	Art	Rødlistestatus
Karplante	Huldrestarr	NT
Karplante	Fjellnøkleblom	NT
Karplante	Rypebunke	NT
Karplante	Sumpsoleie	VU

Insekt	Polarhumle	NT
Fugl	Sjørre	VU
Fugl	Hettemåke	CR
Fugl	Rødstilk	NT
Fugl	Myrhauk	EN
Fugl	Bergand	EN
Fugl	Svartand	VU
Fugl	Stjertand	VU
Fugl	Sivhauk	NT
Fugl	Vipe	CR
Fugl	Brushane	VU
Fugl	Fiskemåke	VU
Fugl	Makrellterne	EN
Fugl	Tårnseiler	NT
Fugl	Gresshoppesanger	NT
Fugl	Stær	NT

Den naturfaglige dokumentasjonen for verneplanen er hentet fra rapport for området *Lesjabekk – Vålåsjøen* av 2014, fra *Forvaltningsplan for Fokstummyra naturreservat* rapport 3/04 av 2005, årlige rapporter for overvåking av fugl i og rundt Fokstummyra naturreservat (gjennomføres av Birdlife Norge på oppdrag av Statsforvalteren), herunder området Lesjabekk-Vålåsjøen, i tillegg til arts- og naturtyperegistreringer i Naturbase og Artskart. Som hekke- og rasteplass for våtmarksfugl har området stor og internasjonal verdi.

De viktigste påvirkningsfaktorene på verneverdiene i området som foreslås vernet er fragmentering som følge av menneskeskapt infrastruktur samt forstyrrelser av fuglelivet i trekk- og hekketiden. Vern av det foreslått området skal gjennom bestemmelser om slike tiltak sikre arealer med viktige vernekvaliteter og bidra til bedre representativitet i vernet av norsk natur. Områdene vil bidra til langsiktig og effektiv bevaring av truede naturtyper og levested for at stort antall truede arter, og dermed redusere den samlede belastningen på arter som har risiko for å dø ut.

Verneforskriftene åpner for at flere pågående aktiviteter kan videreføres. Tiltak som isolert sett vurderes å ha liten betydning for verneformålet, kan i sum og over tid medvirke til at verneverdiene forringes. For enkelte aktiviteter vil det derfor i tråd med prinsippene om samlet belastning være restriksjoner, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse. Dette er også i tråd med prinsippene om miljøforsvarlige teknikker og lokalisering, samt miljøforringer betaler der hvor det ut fra hensynet til verneverdiene er fastsatt bestemmelser om blant annet ferdsel og infrastrukturtiltak. Ut fra dagens kunnskap om arter og naturtyper i områdene vil de aktivitetene som i henhold til verneforskriftene kan videreføres, med liten grad av sannsynlighet ha vesentlig negativ innvirkning på disse artene, naturtypene og landskapselementene. Vernebestemmelsene tillater likevel ikke vesentlige inngrep i områdene.

Statsforvalteren vurderer det slik at vernet med stor grad av sannsynlighet vil føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Statsforvalteren anser at kunnskapsgrunnlaget er i tråd med kravet i naturmangfoldloven § 8. Statsforvalteren har ut fra en føre-var-tilnærming i verneforslaget vektlagt muligheten for flere påvirkninger av samme slag, eller en kombinasjon av flere ulike påvirkningsfaktorer (samlet belastning). Det foreligger ellers etter Statsforvalterens oppfatning tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet, påvirkningsfaktorer og effekten av vernet. Føre-var-prinsippet tillegges derfor ikke ytterligere vekt i denne saken.

For nærmere beskrivelse av verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget, jf. naturmangfoldloven kapittel II, vises det til omtalen av utvidelsen av Fokstumyra naturreservat i Vålåsjøen i kapittel 3 til 6.

Dersom området ikke vernes, vil det være andre sektorloversom regulerer arealbruken fremover og som skal ivareta hensynene til biologisk mangfold.

1.3 Inngrepsstatus og andre interesser

Sandåsætervegen: Ca. 560 meter av Sandåsætervegen går igjennom området som blir vernet og veien er ca. 3,5 meter brei. Veien fører fra E6 til Dovrebanen samt til et antall hytter og setre beliggende på nordsiden av Sandåsæterveien. Sandåsætervegen er tur-sykkelveg over Dovrefjell i reguleringsplanen til Dovre kommune. Dagens bruk vurderes ikke å være i konflikt med det utvidede vernet. Det er tatt inn en rekke bestemmelser i verneforskriften som gjør at veien kan benyttes i samme grad som fra før vernet, men uten lov å parkere langs veien. Det er også tatt inn en bestemmelse som åpner for at det eventuelt i framtiden kan legges strøm i bakken inntil Sandåsæterveien.

Forsyning: Fjellnett AS har på vernetidspunktet områdekonsesjon og derav leveringsplikt for eventuelle framtidige tilknytninger av forsyningsanlegg for strøm herunder drift av forsyningen. Det er tatt inn en bestemmelse i verneforskriften som gjelder dette.

Hytter, buer, naust og brygger: I eksisterende Fokstumyra naturreservat finns det allerede et antall hytter og derfor har gjeldende verneforskrift bestemmelser som ivaretar bruk, vedlikehold og tilkomst til disse fritidsbygg. De to aktuelle hyttene (teig 87/1/136 og Teig 87/1/69) er festetomter der Statskog er grunneier. Disse blir liggende innenfor vernet etter nøye overveielser knyttet til verneverdier og området sin funksjon for fugl. Det finns pr. i dag tre mindre brygger knyttet til Naustodden og to mellom E6 og Vålåsjøen som ligger innenfor foreslåtte reservatgrense.

Europaveg 6 (E6): Reservatgrensen ligger på det smaleste 10 meter unna E6 sin veimidte. Med dette så er utvidelsen av Fokstumyra naturreservat ikke i konflikt med dagens bruk av E6 herunder vanlig drift og vedlikehold.

Dovrebanen: Dovrebanen og Fokstugu stasjon ligger i eksisterende Fokstumyra naturreservat. De bestemmelsene som finns i eksisterende verneforskrift er overført uendret til aktuell nye verneforskrift. Vi ser imidlertid behov for å konkretisere følgende betegnelse: § 4 pkt. *h drift og nødvendig vedlikehold av jernbanen. Vedlikehold som krever arbeider ut over jernbanens over- og underbygning må likevel ha særskilt tillatelse, jf. 7 bokstav a.* Vi presiserer at med jernbanens *underbygning* menes her til og med eksisterende fyllingsfot som jernbanen er bygget på. Det vil si at vedlikehold av jernbanen som kommer ut over fyllingsfoten er søknadspliktig. Dette er i tråd med den definisjonen daværende Fylkesmannen i Oppland i dialog med Jernbaneverket la til grunn i forbindelse med utarbeidelsen av verneforskriften for eksisterende Fokstumyra naturreservat, og som ble vedtatt ved Kronprinsregentens resolusjon av 3. mai 2002. Denne forståelsen av begrepet underbygning ble også lagt til grunn da Jernbaneverket søkte om tillatelse til vedlikeholdsarbeider i naturreservat, og Fylkesmannen sin dispensasjon av 19. august 2003 til slike arbeider utenfor fyllingsfoten. Stasjonsområdet bak Fokstugu stasjonsbygning er ikke innbefattet i dette generelle unntaket, siden dette området ikke er innbefattet i definisjonen under- og overbygging slik dette ble gjort i ved utarbeidelsen av gjeldende verneforskrift. Aktuell utvidelse i Vålåsjøen kommer ikke i konflikt med Dovrebanen, siden grensen for utvidelsen ligger på sørsida av Sandåsætervegen mens jernbanen ligger på motsatt side av veien.

Mineralforekomster: Det er ikke registrert mineralforekomster innenfor utvidelsen.

Reindrift: Det er ikke reindriftsmessige interesser i området.

1.4 Planstatus

Området ligger i LNFR-område i kommuneplanen sin arealdel for Dovre kommune. Sandåsætervegen er tur- sykkelveg over Dovrefjell i reguleringsplan (områdeplan 2) for Dovre kommune av 7.5.12.

2. SAKSBEHANDLING

Arbeidet med bevaring av verdifull natur – supplerende vern er forankret i Meld. St. 14 (2015-2016) Natur for livet. Meldingen sier blant annet at man skal sikre et representativt utvalg av norsk natur for fremtiden, gjennom å verne naturtyper og økosystemer som i dag er mindre godt dekket av vern. Viktige naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i vernearbeidet er NINA rapport 535/2010, NINA rapport 888/2012 og NINA rapport 1666/2019.

2.1 Saksbehandlingsprosess, prosess med kommunen og grunneiere

I utvelgelse av området ble det tatt utgangspunkt i kandidatområdene som direktoratet anbefalte KLD (Klima og Miljødepartementet) i kategorien "*supplerende vern*" i sin anbefaling av mai 2019.

Utvidelse av Fokstumyra naturreservat ble, sammen med flere andre kandidatområder, presentert for Dovre kommune mars 2023. Det er ønskelig at kommunene skal ha mulighet til å påvirke hvilke områder det jobbes videre med, og kunne komme med alternative forslag til arealer. Det ligger likevel i oppdraget at Statsforvalteren avgjør hvilke områder som skal foreslås for vern. Dovre kommune foreslo imidlertid ikke et alternativt vern til utvidelse av Fokstumyra naturreservat som også representere det eneste Ramsar-området i kommunen. Dersom en kommune ønsker å stille forslag om alternative kandidatområder, så er det en forutsetning at alternativforslaget har omtrent samme naturfaglige kvaliteter som områdene på eksisterende kandidatliste. Dette er for å sikre at de nasjonale målene om å ta vare på naturmangfoldet nås, herunder et representativt vern i landet.

I perioden 1. mars 2023 - 29. februar 2024 har det vært avholde en rekke møter med Dovre kommune både på administrativt nivå, men også på politisk nivå der Statsforvalteren deltok med presentasjon av oppdraget *Bevaring av verdifull natur*, herunder utvidelse av Fokstumyra naturreservat, ved kommunens *Plan- nærings- og utviklingsutvalg* utvalgsmøte av 28. mars 2023. I samme periode har det vært gjennomført en rekke møter og løpende korrespondanse med grunneiere. Etter innspillsrunden i anledning av oppstartsmeldingen har det også vært et møte med Dovre fjellstyre der også Dovre kommune og Statskog deltok. Innenfor foreslåtte utvidelse av Fokstumyra naturreservat i Vålåsjøen så er Statskog og Bane Nor grunneiere.

2.2 Forholdet til skog

Statsforvalteren har i forbindelse med foreslåtte utvidelse av Fokstumyra naturreservat gjort konkrete vurderinger i forhold til om det inngår arealer som kan betegnes som skog, og har konkludert med at dette ikke er tilfellet. Det finns spredte forekomster av trær og busker på deler av kantsonen til Vålåsjøen, der Statskog er grunneier, men ikke i et omfang der det defineres som skog av en viss økonomisk verdi.

2.3 Området som tilrås vernet

Det området som tilrås vernet er angitt i tabellen under.

<i>Navn</i>	<i>Oppstart, dato</i>	<i>Høring, dato</i>
Utvidelse av Fokstumyra naturreservat	9. november 2023	23. april 2024

2.4 Forholdet til utredningsinstruksen

Verneforslagene er utarbeidet i henhold til Utredningsinstruksen. I kapittel 1 og 2 begrunnes verneforslagene på overordnet nivå og sammenhengen med nasjonale og internasjonale mål om å ta vare på et utvalg av norsk natur belyses. Videre omtales kort hva som eventuelt skjer med verneverdiene hvis vernet ikke gjennomføres og hvilke virkemidler som eventuelt kan være relevante. I kapittel 5 vurderes samfunnsnyten av verneforslagene på et overordnet nivå, sammen med økonomiske og administrative konsekvenser. I kapittel 7 omtales og vurderes generelle kommentarer og konkrete merknader til verneforslaget for utvidelse av Fokstumyra naturreservat fra berørte parter, myndigheter og interessegrupper. Etter avveiinger mellom områdenes verneverdier og andre samfunnsinteresser er det underveis i verneprosessen foretatt endringer i vernebestemmelser og avgrensning for verneforslagene.

Gjennomføringen i henhold til rundskriv T-2/15 om saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven, forvaltningsloven og utredningsinstruksen har medført inkluderende prosesser som sikrer en vellykket gjennomføring.

Gjennom verneplanprosessen er det foretatt en avveining mellom verneinteresser og andre bruker- og samfunnsinteresser. Verneforslaget er også i størst mulig grad tilpasset de ulike brukerinteressene i området. Kravene i naturmangfoldloven § 14 er dermed oppfylt.

3. VIKTIGE ENDRINGER UNDER BEHANDLINGEN AV VERNEPLANEN

3.1 Avgrensning

- Ingen endringer er foretatt etter oppstart og høring. Tidlig i prosessen utgrenset Statsforvalteren, etter Dovre kommune sitt ønske, en rekke buer og naust langs E6, slik bare to ble værende innenfor utvidelsen. Allerede i opptakten til

oppstartsmeldingen snevret inn Statsforvalteren kandidatområdet i selve innsjødelen, det vil si at aktuelle utkast til vernegrensen er ca. 56 dekar mindre enn det som ble utredet i biologisk rapport av 2014. Årsaken til dette er en avveining mellom dagens bruks- og friluftsinnteresser og fuglenes funksjonsområde. Ytterligere ønsker om innsnevring av reservatgrensen er ikke imøtekommet.

3.2 Verneforskriften

Det er etter høringen foretatt en mindre tilføyelse der følgende bestemmelse er tatt inn etter innspill fra hytteeier: § 7 bokstav n *gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade*.

Ved utvidelser av eksisterende naturreservater som i tilfellet med Fokstumyra, tilrås verneforskriften opphevet og erstattet med en ny som omfatter hele området.

4. OPPHEVING OG ENDRING AV TIDLIGERE VERNEVEDTAK

Følgende eksisterende vernevedtak foreslås opphevet som følge av den nye verneplanen:

1. Forskrift 3. mai 2002 nr. 436 om vern av Fokstumyra naturreservat, Dovre kommune, Oppland.

5. FORVALTNING, ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

5.1 Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvenser

Området er i kommunenes arealplaner i uten unntak lagt ut som LNFR-område. Bruksinteresser er klarlagt i forarbeidet til oppstartsmeldingen, i forbindelse med innspill knyttet til oppstartsmeldingen og senest gjennom høring av verneforslag samt annen kontakt med berørte parter.

Vernet vil begrense de fremtidige mulighetene for bl.a. jordbruk, mineralutvinning regulering av vassdrag, nedbygging og annen omdisponering fra natur til andre formål. Det er ellers i verneplanprosessen lagt vekt på å imøtekomme andre interesser gjennom avgrensning og forskriftsutforming.

Statsforvalteren mener at verneforslaget slik det nå foreligger har små negative konsekvenser. Samlet sett vurderer Statsforvalteren det slik at de samfunnsøkonomiske konsekvensene av vernet vil være positive på sikt. Forslaget vil sikre natur som har en positiv samfunnsnytte, selv om denne ikke kan verdsettes. Forslaget vil samtidig bidra til oppfyllelse av nasjonale og internasjonale forpliktelser om å ivareta naturmangfoldet.

5.2 Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvenser

De største kostnadene som følge av etableringen av verneområdet vil være utgifter til forvaltning og eventuelle skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene på lang sikt. Innenfor nærmeste framtid er det ikke behov for å restaurere natur innenfor utvidelsesområdet.

5.3 Forvaltningsmyndighet

Verneområder som er innmeldt til eller ført opp på den internasjonale våtmarkskonvensjonens liste over spesielt verdifulle våtmarksområder (Ramsarområder), har nasjonalstaten et særlig ansvar for å ivareta i tråd med internasjonale mål og kriterier. Det vil være naturlig at utvidelsen i Vålåsjøen blir innlemmet i Ramsar-området svarende til eksisterende Fokstumyra naturreservat. Som retningslinjene er per nå, så delegeres ikke forvaltningsansvaret for Ramsar-områder til kommunene, med dette ligger forvaltningsansvaret for Fokstumyra naturreservat til Statsforvalteren.

6. Beskrivelse av området med merknader

6.1. Fokstumyra naturreservat, Dovre kommune - utvidelse

Nytt verneareal: 531 dekar

Areal skog av en viss verdi: 0 dekar

Areal i eksisterende naturreservat: 1.800 dekar

Totalareal med tilrådt utvidelse: 18.531 dekar

Verneformål og særskilte verneverdier

Formålet med fredningen er å bevare et stort og meget variert myr- og våtmarksområde, med omkringliggende hei og skog, og med et meget rikt og variert fugleliv av særlig viktighet for hekkende og trekkende våtmarksfugl, samtidig som

området har stor variasjon i myrtyper og myr- og våtmarksvegetasjon. Videre er formålet å verne et kvartærgeologisk meget viktig område med formelementer av stor betydning for forskning, undervisning og landskap. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Området mellom Lesjabekk og Vålåsjøen er på ca. 531 daa, og grenser til eksisterende Fokstumyra naturreservat, bare Sandsåsætervegen skjærer igjennom og deler opp de myrene som før vegen kom var sammenhengende. I hovedsak er arealene mellom Lesjabekk og Vålåsjøen et stort våtmarksområde med mye myr. Gjennom dette flate landskapet renner Foksåe og Vesleåe, som munner ut i Vålåsjøen, i en deltaformasjon. Arealet ligger 936moh. og sammen med eksisterende Fokstumyra naturreservat på ca. 18.000 daa så blir reservatet som helhet godt arrondert og økologisk funksjonelt. Myrene har vekslende fuktighet og næringsgrad. Ytterst mot Vålåsjøen er det helofyttsumper med flaskestarr og belter med elvesnelle, naturtypen følger stedvis også elvene (åene). Innenfor denne naturtypen ligger store arealer med intermediær flommyr, som jevnlig oversvømmes. Større arealer med intermediære myrkanter og mindre arealer med intermediær fastmattemyr finnes i tillegg til vierkratt ispedd enkelte bjørketrær. Myrene stykkes opp av noen mindre tjern i tillegg til koller med kalkfattig fjellhei og fjellfukthei med glissen fjellbjørk. På de små arealer med kulturmarkseng, ved Øyasæter, er det funnet fjellmarinøkkel og marinøkkel, ute på myrene er det registrert tre lokaliteter med huldrestarr og ved båtnaustene fjellnøkleblom. Varierende myrtopografi, forskjellige og vekslende naturtyper, tørre og våte biotoper skaper et mangfoldig landskap med mange interessante randsoner, som gir gode hekkemuligheter og viktige arealer for fødesøkende fugler. Området har det en viktig funksjon for fugl på trekket, spesielt på våren, som hekkelokalitet for fugler tilknyttet våtmark og til næringssøk, både for vannfugl, spurvefugl og rovfugl. Området er et viktig tilleggsareal til eksisterende Fokstumyra naturreservat med fine utforminger av flere våtmarkstyper og innløpsoset i Vålåsjøen er imidlertid en naturtype som ikke finnes innenfor eksisterende verneområde. Innløpsosen i Vålåsjøen er den første plassen i området Fokstumyra – Vålåsjøen som blir isfritt på våren, i et ellers så vinterlig vårlandskap. Dette tiltrekker seg de tidligste endene som kommer til, eller som trekker gjennom Foksådalen. Her finner de åpent vann og tilgang på mat. Mange av fuglene i Norge er trekkfugler som bare er her en del av året. Millioner av fugl flyr dermed langs trekkruiter gjennom Norge og videre ut i verden for å utnytte sesongbaserte svingninger i mattilgang. Men i dag er mange arter sterkt presset under trekket. Det skyldes blant annet tap av viktige rasteplasser langs trekkruiten, 20 klimaendringer, kollisjoner med urban infrastruktur med videre (kilde: NINA. prosjekt VisAvis). Med bakgrunn i dette så vil området Lesjabekk-Vålåsjøen ha en utfyllende funksjon i forhold til eksisterende Fokstumyra naturreservat særlig når det gjelder tidlig vårtrekk av andefugl. Området vil også tilføre nye, viktige områder for hekkende våtmarksfugl, nye matleingsområder for de samme artsgruppene og jaktområder for rovfugl. Totalt 18 fuglearter på den norske

rødlista er registrert i utvidelsesområdet. Strandsnipe hekker fåtallig, mens myrhauk og storlom kan hekke enkelte år. Bergand, sjørre og svartand er regulære på vårtrekket. I tillegg er det enkeltobservasjoner av følgende arter: Stjertand, sivhauk, jaktfalk, vipe, brushane, hettemåke, fiskemåke, makrellterne, tårnseiler, gresshoppesanger og stær. En utvidelse av Fokstumyra naturreservat bidrar til å nå internasjonale mål og forpliktelser, bl.a. nedfelt i konvensjonen for biologisk mangfold artikkel 8 om et sammenhengende verneområdenettverk, jf. også naturmangfoldloven § 33 bokstav g. Ved å verne dette naturområdet mot ulike typer inngrep, gir verneområdet også et positivt bidrag til det nasjonale og internasjonale målet om å stanse tapet av naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 33 bokstav a, b og c. Vern av aktuelle område i Vålåsjøen bidrar til å redusere de negative effektene av klimaendringene, gjennom å sikre et nettverk av viktige leve- og funksjonsområder for naturmangfoldet i norske økosystem. Dette fører til at områdene er i bedre stand til å motstå endringer i klima gjennom at verneområdet blir større og dermed bidrar til at arter bedre kan forflytte seg i landskapet over tid. Det bidrar også til måloppnåelse i relasjon til representativitet, siden vern av våtmarkssystemer i sin helhet vurderes å være mangelfull i Innlandet.

7. Sammendrag av høringsuttalelsene med Statsforvalterens kommentarer

Fokstumyra er det første større naturområde som ble fredet i Norge og i anledning av Fokstumyra sitt hundreårsjubileum i 2023, ble dette markert ved en storstilt feiring med deltakelse av HKH. Kronprins Haakon:

<https://www.kongehuset.no/nyhet.html?tid=222384&sek=26939>

Ved samme anledning ble det publisert et jubileumshefte med stor historisk tyngde:

[Jubileumshefte for Fokstumyra naturreservat – en nasjonal naturarv | Statsforvalteren i Innlandet](#)

Arbeidet med nærværende utvidelse av reservatet startet formelt opp 9. november 2023 da Statsforvalteren meldte oppstart av verneprosessen. Videre ble et detaljert verneforslag for området, sendt på høring den 23. april 2024 med frist for å uttale seg til den 20. juni 2024.

Det har kommet inn fem områdespesifikke høringsuttalelser til verneforslaget. Disse kom fra hytteiere i og grensende til området, Birdlife Norge avd. Oppland, Dovre kommune og en privatperson. Sammendrag av høringsuttalelsene gjengis derfor under.

Høringsinnspill

Avgrensning Det har etter melding om oppstart og i forbindelse med høringen kommet flere innspill på at reservatgrensen ønskes markant innsnevret i Vålåsjøen.

Begrunnelsene for dette er overveiende for å ivareta fiskebestanden med fiske herunder garnfiske.

Birdlife Norge, avdeling Oppland skriver at de ornitologiske verneverdiene i dette delområdet er godt dokumentert, og totalt er 18 fuglearter på den norske rødlista påvist i utvidelsesområdet. De skriver at de støtter de foreslåtte vernereglene for naturreservatet, herunder mener de at det foreslåtte garnforbudet i innløpspartiet på Vålåsjøen er svært viktig. De vil i denne sammenheng sterkt understreke verdien dette delområdet har for rødlisteartene bergand (EN), svartand (VU), sjøorre (VU) og havelle (NT). Birdlife mener at utvidelsen av Fokstumyra naturreservat og tilhørende vernebestemmelser er et svært godt eksempel på helhetlig områdevern. De skriver at nåværende naturreservat har internasjonal verneverdi (Ramsarområde) og utvidelsen vil styrke disse verdiene ytterligere.

Dovre kommune har etter Plan-, nærings- og utviklingsutvalgets behandling av sak 27/2024 i møte den 04.06.2024 skrevet følgende:

1. Dovre kommune meiner prosessen med utvida vern av Fokstumyra naturreservat så langt har vore god og grundig, der partane i tilstrekkeleg grad har vorte informert og har fått kome til orde.
2. Dovre kommune ser at Statsforvaltaren i Innlandet har gode naturfaglege grunner til å foreslå utviding av verneområdet Fokstumyra naturreservat og at vurderingane som er gjort er basert på grundig kunnskap om artar, økosystem og naturtypar. Ei utviding av naturreservatet vil verne om desse viktige verdiane og bidra til å nå internasjonale mål og forpliktelser, samt bidra positivt i forhold til å motverke klimaendringar og effekten av slike endringar. Dovre kommune er positive til føremålet med vernet og til utviding av verneområdet til Fokstumyra naturreservat.
3. Dovre kommune ønskjer å redusere vernegrensa slik den er foreslått av SFIN. Dette fordi deler av området som er foreslått er aktivt brukt til fiske, inkludert garnfiske. For å ivareta fiskebestanden, er det viktig å legge til rette for fiske i vatnet. Dovre kommune foreslår difor å trekke vernegrensa inn til sørsida av nausta på vestsida av sjøen.
4. Dovre kommune har følgande innspel til forslag til verneføresegrer:
 - a. Rådmannen kan ikkje sjå at interesser knytt til sykling langs Sandåsætervegen, som del av sykkelvegen over Dovrefjell, er ivaretatt. Dette må og opne for bruk av el.sykkel. Dovre kommune ønsker at dette blir ivaretatt gjennom unntak frå ferdselsforbod og da under §6, generelle unntak frå ferdselsbestemmelser.
 - b. Dovre kommune stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig å forby uttak av villmink, som er ein svartelista art, i det framtidige verneområdet og at uttak

av villmink berre skal kunne gå føre seg etter søknad. Dovre kommune tenker uttak av villmink bør kunne gå føre seg fast deler av eller heile året, og da av kvalifisert personell, og ber Statsforvaltaren gjere ei ny vurdering av dette.

Nordplan på vegne av hytteeiere til gbnr. 87/1/69 skriver at eierne av hytta håper oppriktig at tilgangen til hytta via ikke-motorisert båttransport fortsatt vil være mulig, i tråd med den etablerte praksisen gjennom mange år. De ønsker å fortsette kunne bruke robåt for å ro hele veien ned til Vålåsjøen for fiske gjennom sommersesongen, fra isen går i mai til den legger seg på nytt sent på høsten. Det er en bekymring for at hytta eller annekset kan bli ødelagt av brann, vær eller vind. Det stilles spørsmål til om det da vil være mulig å gjenoppbygge dem. Eiere anser det som rimelig at beverfelte trær, busker og andre planter som vokser/faller langs ferdselsstien til hytta kan fjernes. Dette inkluderer også vegetasjon som hindrer naturlig bruk av hytta, for eksempel ved å blokkere dører eller vinduer. Det stilles en rekke spørsmål til tolkningen av verneforskriftens bestemmelser: Hvis det er nødvendig å etablere ny drenering for å beskytte grunnmur/bygning mot skade, vil dette bli betraktet som nødvendig vedlikehold av bygningen? I verneforskriften brukes betegnelsen Vålåsjøen, gjelder også denne betegnelsen for arealet videre oppover vassdraget der hytta ligger? «*Nødvendig vedlikehold av bygninger, hytter/buer, veier og andre anlegg og innretninger som ikke kan medføre endret bruk*», i dette tilfellet tolker hytteeierne «... ikke kan medføre endret bruk» betyr at bygningstypen i matrikkelen fortsatt må være i samsvar med hvordan bygningen faktisk blir brukt etter eventuelt vedlikehold er fullført. For å få hugget ved tidligere måtte det søkes til Statskog – man ønsker en tydelig tilbakemelding hvem man nå eventuelt må sende dispensasjonssøknad til for vedhogst eventuelt andre formål som krever dispensasjonssøknad? Er det en mulighet for at forvaltningsmyndigheten kan pålegge hytteeiere å gjennomføre tiltak på eksisterende bygninger eller i nærområdet?

Privatperson viser også til sin uttalelse til melding om oppstart av verneprosess. Vedkommende er fortsatt sterkt imot utvidelse av naturreservatet. Det stilles spørsmålstegn ved om det er sett på andre områder i Dovre for vern/utvidelse? Vedkommende mener det er meningsløst med båndtvang for hund vintertid, mener at punktet om ferdselsforbud må tas ut av bestemmelsene, stiller spørsmål til om utskiftning og etablering av brygger blir forbudt?, dersom ferdselsforbud opprettholdes så blir denne utfordrende å forholde seg til og ikke minst håndheve, hva er korteste vei, er det f.eks. ok å ta hensyn til vind og strøm? er det ok å fiske på turen?, bestemmelse §7 I må det også tas inn motorferdsel på vinterføre i forbindelse med transport til hytter utenfor reservatet. Det er leiekjøringsordning i Dovre kommune, og mange hytteeiere i området Hågåsætre / Sandåsætre benytter seg av dette. Leiekjører (Røde Kors) bruker oftest Naustodden som startpunkt og kjører da over isen og inn på Sandåsætervegen

ved jernbaneundergangen, dvs. krysser foreslått verneområde. Motorisert oppkjøring/preparering av skiløype langs Sandåssætervegen skal tillates som for Nysætervegen. Brøyting av Sandåssætervegen uansett formål skal tillates. Eksisterende naust og hytter som har den utvida delen av naturreservatet som sitt naturlige utfartsområde vil få redusert sin verdi med de strenge vernebestemmelsene som foreslås. Dette må en forvente blir kompensert, imøteser tilbakemelding på hvordan dette er tenkt løst?

Privatperson (med naust grensende til området for utvidelse) viser til sitt tidligere innspill i saken og har følgende innspill som i all hovedsak omfatter tilgang til og bruk av eget naust i Trondheimsveien 1775 (gbnr. 78/1/134/0), samt forslag til alternativ omtrentlig avgrensning forbi naust og eldre veifar øst for E6 sør for Trondheimsvegen 1775 og mot sjøen nord/ nordøst for naustet. Opplyser å benytte adkomst på skrå sørover som er tørt område og tidligere kjørbare veg med sammenheng med eldre kjørevegssystem sør for naustet. Vedkommende har også behov for å kunne rydde ved og til naust for vedlikehold og for å rydde adkomst til sjøen med robåt. Vedkommende ønsker primært ikke at deler av sjøen nordvest for angitt avgrensning skal inngå som en del av vernesonen. Mener at det er hensiktsmessig å legge planavgrensningen omtrentlig som vist på vedlagte kartutsnitt, slik at denne tar hensyn både til vedkommens behov og hensyntar arealer som tydelig har vært benyttet for ferdsel.

Statsforvalterens kommentarer

Avgrensning

Allerede i opptakten til oppstartsmeldingen snevret inn Statsforvalteren kandidatområdet i selve innsjødelen, det vil si at aktuelle utkast til vernegrensen er ca. 56 dekar mindre enn det som ble utredet i biologisk rapport av 2014. Årsaken til dette var fra starten en avveining mellom dagens bruks- og friluftsinnteresser og fuglenes funksjonsområde. Ytterligere ønsker om innsnevring av reservatgrensen er ikke imøtekommet, som følge av at vi har nøye kunnskap om at dykkender og storlom bruker dette området til næringssøk så snart området blir isfritt på våren og ut over sesongen. Disse artene utgjør sammen med andre fuglearter, en vesentlig del av verneformålet. Statsforvalteren er kjent med problematikken knyttet til garn i vann som kan fange og drukne fugler, noe også Birdlife Norge, avd. Oppland gjorde oppmerksom på i forbindelse med oppstartsmeldingen. Forstyrrelseseffekten på fuglelivet ved å sette ut garn er også tillagt vekt. Den åpne vannflaten i Vålåsjøen er i sin helhet ca. 1200 daa stor, og selv med vernet vil det være rundt 1070 daa (som ligger utenfor reservatet) av sjøen som vil være tilgjengelig for fiske herunder garnfiske. En utvidelse av Fokstumyra naturreservat vil med dette beslaglegge et lite areal av Vålåsjøens totalareal, det vil derfor fortsatt være store arealer, hvor man kan drive med aktiv fiskeforvaltning. Det legges også til grunn at det i verneforskriften er tatt inn en bestemmelse om stangfiske

fra Naustodden som gjør at stangfiske fra Naustodden kan fortsette på samme nivå som fra før vernet, samt at stang- og snørefiske kan fortsette med unntak av tiden med ferdselsforbud (15. april-1.august). Den foreslåtte utvidelsen vil med dette ikke ha noen signifikant betydning for den framtidige forvaltningen av fisk i Vålåsjøen som helhet. Den reservatgrensen som er foreslått er nøye satt ut fra hvor vi pr. i dag vet at fuglene oppholder seg. Det er viktig for vernet at det får signifikant effekt som funksjonsområde for fugl og at området er arrondert med tanke på økosystemet sin robusthet. Området er et viktig tilleggsareal til eksisterende Fokstumyra naturreservat med fine utforminger av flere våtmarkstyper og innløpsoset i Vålåsjøen er imidlertid en naturtype som ikke finnes innenfor eksisterende verneområde.

Til Dovre kommune: Statsforvalteren vil takke kommunen for god dialog og ryddig prosess i forbindelse med verneprosessen for utvidelse av Fokstumyra naturreservat. Siden det statlige oppdraget *Bevaring av verdifull natur* er et nytt oppdrag for Statsforvalteren, så er det gledelig at kommunen føler at partene har vært tilstrekkelig informert og har fått komme til orde. Tidlig i prosessen utgrenset Statsforvalteren, etter Dovre kommune sitt ønske, en rekke buer og naust langs E6, slik bare to ble værende innenfor utvidelsen. Allerede i opptakten til oppstartsmeldingen snevret inn Statsforvalteren kandidatområdet i selve innsjødelen, det vil si at aktuelle utkast til vernegrensen er ca. 56 dekar mindre enn det som ble utredet i biologisk rapport av 2014. Årsaken til dette er en avveining mellom dagens bruks- og friluftsinteresser og fuglenes funksjonsområde. Når det gjelder kommunens ønske om å innsnevre reservatgrensen ytterligere, da se utdypende svar ovenfor. Sykling, herunder el-sykling, på Sandåsætervegen er ivaretatt i vernebestemmelsen § 6 bokstav c som sier *ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for ferdsel, herunder motorferdsel, til enhver tid på bilveiene Nysætervegen og Sandåsætervegen*. Ferdsel gjelder blant annet sykling og motorferdsel gjelder også el- sykkel. Statsforvalteren er oppmerksom på at Sandåsætervegen er tur- sykkelveg over Dovrefjell i reguleringsplan (områdeplan 2) for Dovre kommune av 7.5.12. Vernet kommer ikke i konflikt med dette. Det er tatt inn en bestemmelse i verneforskriften for tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk. Denne bestemmelsen vil overveiende være knyttet til tiltak der en art enten er svartlista og uønsket i området eller har forårsaket dokumenterbar skade på bygg eller infrastruktur. Jakt er bare tillatt på hjortevilt i henhold til praksis i eksisterende Fokstumyra naturreservat. Når det gjelder villmink så er denne, som kommunen skriver, en svartlista art. Dersom det oppstår ønske om jakt og/eller fangst på villmink, så ønsker Statsforvalteren at dette er søknadspliktig, men kan etter en konkret vurdering tillates med hjemmel i verneforskriftens §7 bokstav h. Kvalifisert personell vil kunne påregne en flerårig dispensasjon på fastsatte vilkår som for eksempel tidspunkt og retningslinjer for utførelse/metode.

Til Nordplan (hytteeiere til gbnr. 87/1/69): Tilgangen på hytter er sikret i vernebestemmelsene §6 bokstav a og bokstav d. I perioden med ferdselsforbud (15. april – 1. august) kan hytteeier bruke robåt korteste farbare vei ut og inn av reservatet, fiske underveis (i perioden med ferdselsforbud) er ikke tillat, men det kan fiskes når en har kommet til den delen av Vålåsjøen som ligger utenfor reservatgrensen. Det kan fiskes fra Naustodden året rundt og i perioden der det ikke er ferdselsforbud. Dersom beverfelte trær og busker forhindre tilkomsten til hytta via sti eller ligger felt på tomten til hytta, da kan disse dyttes unna sti og hyttetomt. Graving i bakken rundt hytta for blant annet drenering er ikke vedlikehold av bygning og vil derfor være søknadspliktig. Dersom hytten sin grunnmur står i fare for å bli skadet, så kan en påregne tillatelse til tiltak innenfor visse rammer. Når det gjelder vedlikehold av hytta (§4 bokstav g), så skal vedlikeholdet ikke medføre oppgradering av hytta som endre bruken av hytta og det er bruken på vernetidspunktet som setter føringer for framtidig bruk. Når det gjelder hogst av ved til bruk på hytta så er dette hjemlet i verneforskriften uten søknad, men grunneier skal så klart gi aksepten sin til hogsten, dette skal avklares direkte mellom hytteeier og grunneier. I verneforskriften brukes betegnelsen Vålåsjøen, denne betegnelsen gjelder hele utvidelsesområdet, det vil si også videre opp over i vassdraget og deltaet innenfor utvidelsen. Statsforvalteren er enig med hytteeier i at styret underboring langs Sandåssætervegen for framføring av strøm vil være å foretrekke framfor å grave ned rør. Statsforvalteren kan ikke pålegge hytteeiere å gjennomføre tiltak på eksisterende bygninger eller arealer. Skjøtsel er noe forvaltningsmyndigheten i utgangspunktet selv må arrangere og finansiere. Vi ser at det er en bekymring for om hytter kan gjenoppbygges etter brann, vær eller vind. Vi har derfor tilføyet følgende bestemmelse i verneforskriften: *Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade jf. § 7 bokstav n.* Ordet *gjenoppføre* vil si til samme standart som fra før vernet trådte i kraft.

Til privatperson: Innløpsosen i Vålåsjøen er den første plassen i området Fokstumyra – Vålåsjøen som blir isfritt på våren, i et ellers så vinterlig vårlandskap. Dette tiltrekker seg de tidligste endene som kommer til, eller som trekker gjennom Foksådalen. Her finner de åpent vann og tilgang på mat. Med bakgrunn i dette så vil området Lesjabekk-Vålåsjøen ha en utfyllende funksjon i forhold til eksisterende Fokstumyra naturreservat særlig når det gjelder tidlig vårtrekk av andefugl. Området vil også tilføre nye, viktige områder for hekkende våtmarksfugl, nye matleitingsområder for de samme artsgruppene og jaktområder for rovfugl. Det finns imidlertid ikke andre områder knyttet direkte til Fokstumyra som innehar slike unike funksjoner for fugl. Det finns andre kandidatområder for *Bevaring av verdifull natur* i Dovre kommune (kommunen er kjent med dette), disse har andre viktige verneverdier som kan bidra til å fylle mangler i vernet. Det er ikke kun i hekkeperioden våtmarksområdenes fugleliv er sårbart, som økosystemvern gjelder at arealene skal forvaltes som en helhet hermed også som

oppvekst område for ulike arter. Derfor er det blant annet krav om båndtvang året rundt samt tidsbegrenset ferdselsforbud, noe som også er gjeldende innenfor eksisterende Fokstumyra naturreservat per i dag. Som det går fram av verneforskriften så er det «*tillatt med nødvendig vedlikehold av bygninger, hytter/buer, veier og andre anlegg og innretninger som ikke kan medføre endret bruk*», dette gjelder også for eksisterende brygger. Bygging av nye brygger er ikke tillatt jf. verneforskriftens § 3 bokstav d. Når det skrives *korteste vei ut av reservatet*, så skal det tolkes slik at det er korteste farbare vei ut av verneområdet på det aktuelle tidspunktet. Fiske underveis fra robåten (i perioden med ferdselsforbud) er ikke tillat, men det kan fiskes når en har kommet til den delen av Vålåsjøen som ligger utenfor reservatgrensen. Det kan fiskes fra Naustodden året rundt og i området i øvrig i perioden der det ikke er ferdselsforbud (§ 4 bokstav c og bokstav d). Motorferdsel på vinterføre er søknadspliktig også på Sandåsætervegen. Vi er kjent med at Røde Kors har leiekjøring i området, og de har allerede flerårige dispensasjon for leiekjøring langs Nysætervegen, det kan påregnes tillatelse til leiekjøring for Røde Kors også langs Sandåsætervegen. Det praktiseres ikke oppkjøring av skiløyper på Sandåsætervegen som på Nysætervegen eller brøyting av Sandåsætervegen per i dag. Bestemmelsen om brøyting (§6 bokstav g) er alene knyttet til drift og vedlikehold av jernbanen og kun når det er nødvendig for jernbaneverket. Økt framtidig motorisert ferdsel innenfor verneområdet vil generelt være uønskelig, siden det kan påvirke det sårbare dyrelivet (fugler og pattedyr) negativt. Dersom det kan dokumenteres rettigheter innenfor utvidelsen som blir direkte berørt av vernet, så kan det sendes inn krav om erstatning.

Til privatperson (med naust grensende til området for utvidelse) Naust gbnr. 78/1/134/0 ligger ca. 24 meter unna E6 og er i sin helhet grenset ut av verneområdet. Vi ser det som fullt mulig at den bruken dere har i per dag kan fortsette (herunder tilkomst til fots) og at de særskilte bestemmelsene som gjelder for de med naust, bu, hytte dekker de behovene dere viser til i uttalelsen. Vernet er en nasjonal samfunnsinteresse og når det gjelder avgrensning, se svar lengere oppe i dokumentet.

Navn

Statsforvalteren tilrår navnet som i høringsforslaget, Fokstumyra naturreservat.

Verneforskrift

Statsforvalteren har tilføyet følgende vernebestemmelse etter høringen:

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til

...

- n. gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade

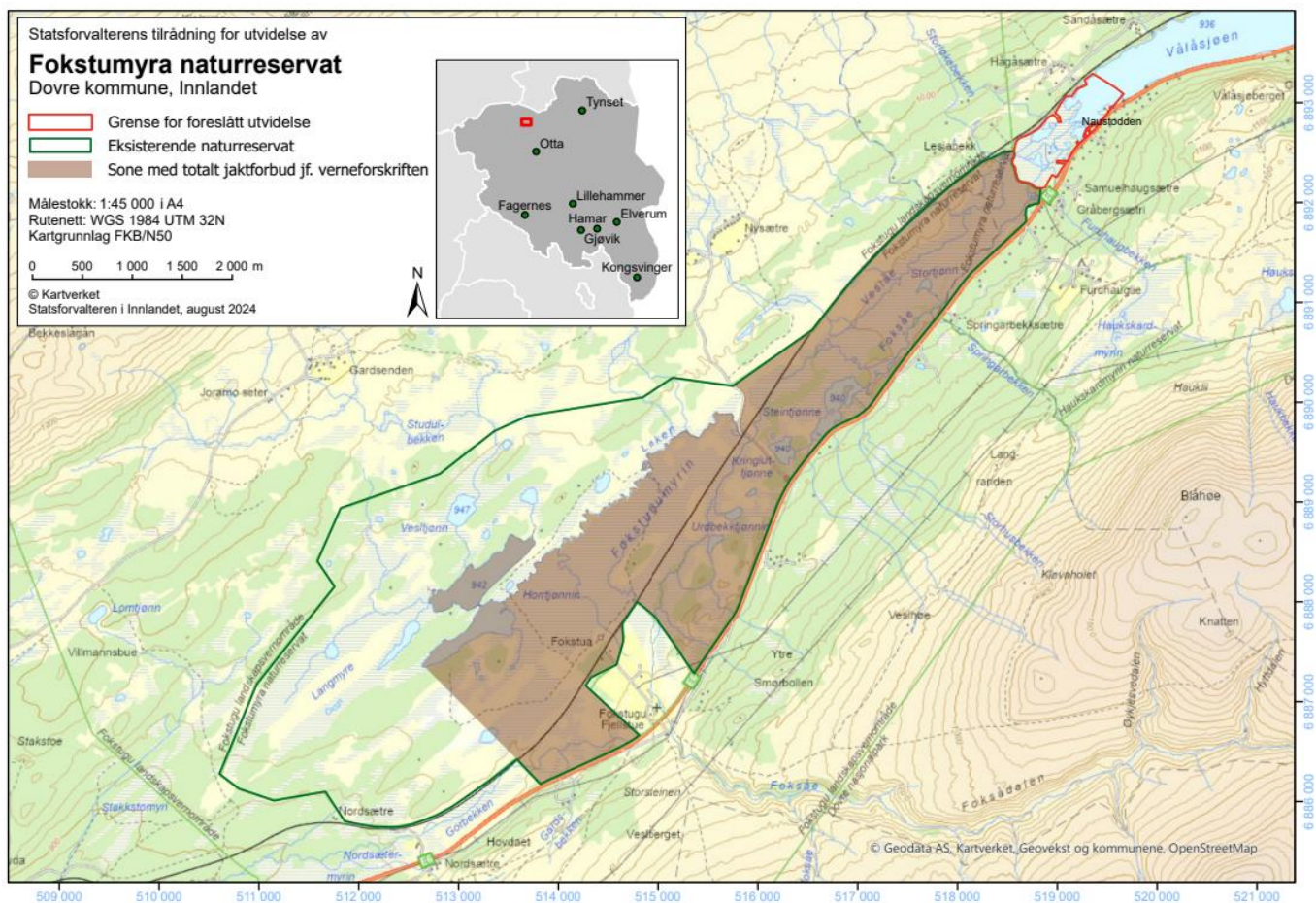
8. Statsforvalterens tilråding:

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endring i verneforskrift etter høringsforslaget som beskrevet.

Vernekart er i samsvar med høringsforslaget.

VEDLEGG:

Fokstumyra utvidelse – Forslag til vernekart

Fokstumyra utvidelse – Forslag til verneforskrift

Forskrift om vern av Fokstumyra naturreservat, Dovre kommune, Innlandet

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å bevare et stort og meget variert og våtmarksområde, med omkringliggende hei og skog, og med et meget rikt og variert fugleliv av særlig viktighet for hekkende og trekkende våtmarksfugl, samtidig som området har stor variasjon i myrtyper og myr- og våtmarksvegetasjon. Videre er formålet å verne et kvartærgeologisk meget viktig område med formelementer av stor betydning for forskning, undervisning og landskap.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Dovre kommune: 2/1, 2/2, 2/3, 83/1, 83/5, 87/1, 87/2 og 93/1.

Naturreservatet dekker et areal på 18.531 dekar. Grensene for naturreservatet framgår av kart datert Klima- og Miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Dovre kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og Klima- og Miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. vegetasjon, herunder døde busker og trær, er vernet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. jakt, fangst og bruk av skytevåpen er forbudt. Hunder skal holdes i bånd.
- d. det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger,

parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

- e. idrettsarrangementer, jaktprøver, fiskekonkurranser, guida turer og annen form for organisert virksomhet er forbudt.
- f. telting, leirslagning, oppsetting av kamuflasjeinnretninger for fotografering, bålbrekking og merking av stier og løyper er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for

- a. beiting, herunder bruk av gjeterhund.
- b. sanking av bær og matsopp, med unntak av tiden med ferdselsforbud, jf. 5 bokstav b.
- c. stang- og snørefiske etter gjeldende særlover, med unntak av tiden med ferdselsforbud, jf. 5 bokstav b.
- d. stangfiske etter gjeldende særlover, fra land på Naustodden i perioden med ferdselsforbud.
- e. opplag av robåt i tilknytning til eksisterende naust, bu, hytte eller brygge på Vålåsjøen, samt opplag av robåt på Naustodden.
- f. jakt på hjortevilt, herunder bruk av hund under kontroll, utenfor sone avmerket med jaktforbud på vernekart.
- g. nødvendig vedlikehold av bygninger, hytter/buer, veier og andre anlegg og innretninger som ikke kan medføre endret bruk.
- h. drift og nødvendig vedlikehold av jernbanen. Vedlikehold som krever arbeider ut over jernbanens over- og underbygning må likevel ha særskilt tillatelse, jf. 7 bokstav a.
- i. drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.
- j. oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel

- a. motorisert ferdsel til lands og til vanns samt lågtflyging under 300 m er forbudt.

- b. i tida fra 15. april til 1. august er all ferdsel i reservatet forbudt.
- c. bruk av motordrevet modellbåter, droner, modellfly, isbor og lignende er forbudt.
- d. bruk av sykkel, hest og seilbrett er forbudt.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- a. bruk av robåt på Vålåsjøen fra eksisterende naust, bu, hytte, brygge og naustodden og korteste vei ut av reservatet og tilbake i perioden med ferdselsforbud jf. § 5 bokstav b.
- b. ferdsel til fots etter oppmerket sti, samt ferdsel til fots på Nysætervegen, Sandåsætervegen og arealet mellom E6 og Vålåsjøen.
- c. ferdsel, herunder motorferdsel, til enhver tid på bilveiene Nysætervegen og Sandåsætervegen. Parkering av motorkjøretøy langs Nysætervegen og Sandåsætervegen er likevel forbudt.
- d. ferdsel til fots til enhver tid for eiere og brukere av hytter/buer som ligger i reservatet i forbindelse med bruk av disse. Slik ferdsel kan bare skje i hyttenes/buenes naturlige bruksområde. Sårbare områder skal i størst mulig grad unngås og eventuelt kun berøres i forbindelse med atkomst til hyttene/buene.
- e. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- f. motorisert oppkjøring/preparering av skiløype langs Nysætervegen.
- g. brøyting av Sandåsætervegen dersom det kreves i forbindelse med drift og vedlikehold av jernbanen.
- h. landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- i. nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.
- j. ferdsel til fots til enhver tid i forbindelse med nødvendig tilsyn av husdyr på beite. I forbindelse med slikt tilsyn skal det utvises spesiell aktsomhet overfor fuglelivet, og sårbare områder skal i størst mulig grad unngås.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til

- a. nødvendig vedlikehold av jernbanen som krever arbeider ut over jernbanens over- og underbygning og motorisert ferdsel i forbindelse med dette. Arbeidene skal fortrinnsvis skje utenom perioden 15. april til 1. august.
- b. istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c. hogst av ved til bruk på eksisterende hytter/buer i naturreservatet.
- d. opplag av robåt der det ikke er generelt unntak jf. § 4. bokstav e.
- e. organiserte turer.
- f. oppsetting av gjerder for beite.
- g. begrenset mudring og rydding av vegetasjon for hånd på fortøyningsplasser for robåter rundt Vålåsjøen.
- h. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- i. legging av jordkabel inntil Sandåsætervegen for framføring av strøm.
- j. oppgradering og fornyelse av kraftledning som ikke faller inn under § 4.
- k. nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledning i verneområdet.
- l. nødvendig motorisert transport vinterstid av brensel, materialer m.m. i forbindelse med bruk og vedlikehold av hytter/buer og andre anlegg i naturreservatet.
- m. motorisert ferdsel med lite, beltegående kjøretøy for utkjøring av felt elg og hjort.
- n. gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

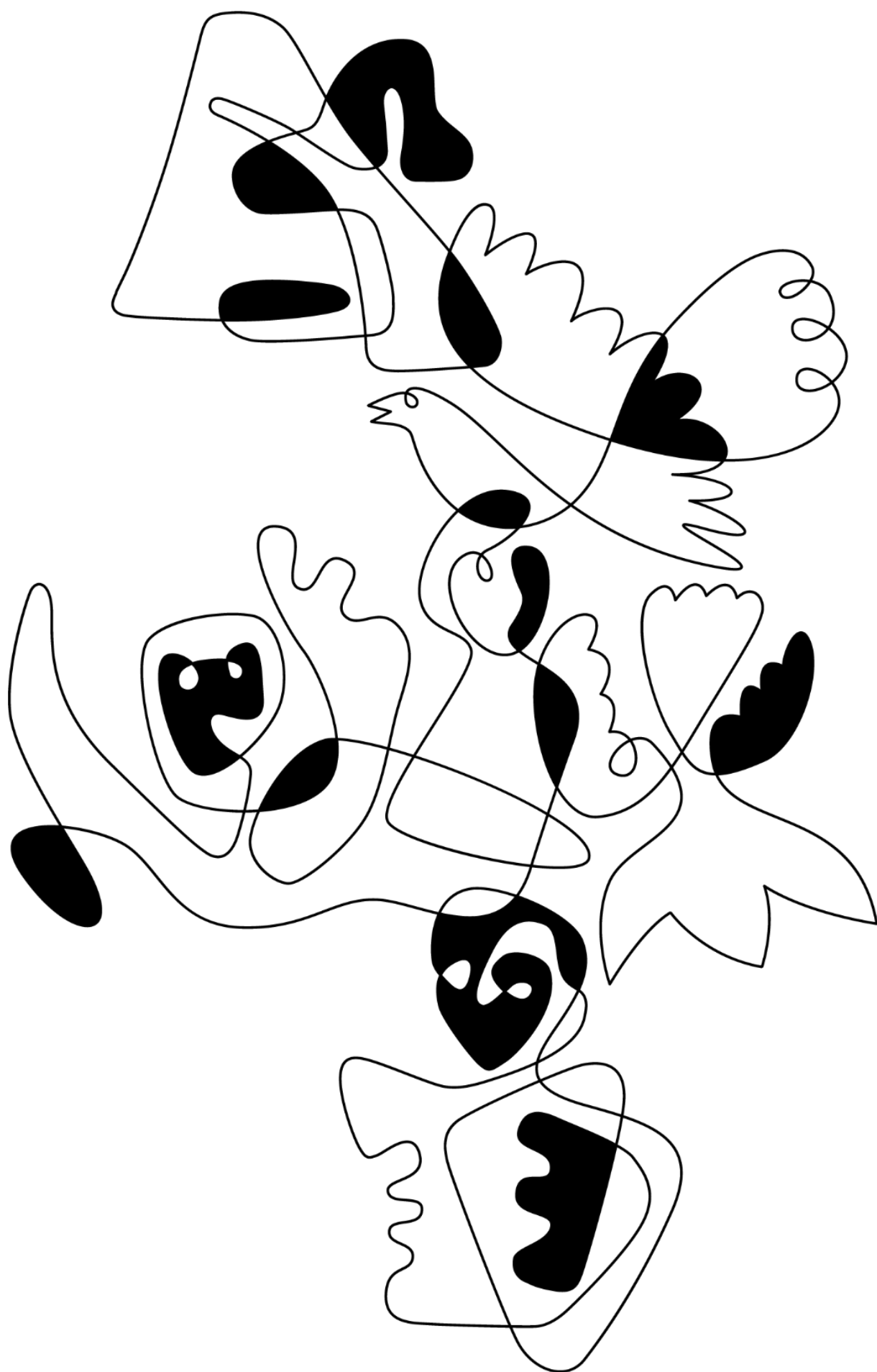
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 3. mai 2002 nr. 436 om vern av Fokstumyra naturreservat, Dovre kommune, Oppland.

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

Postboks 987, 2604 Lillehammer | sfinpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/innlandet

ISBN: 978-82-8410-053-1